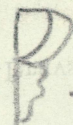

Slika zunanjščine ž.c.

Il.Slov.1927, št.235, št.42.

" *spominja*" *vel. oltarja*

Pod zvonikom križnorebrast obok, ogli reber posneti.

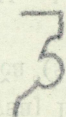

Kenzola, spodaj

še ne kak kapitelo

V jugozahodnem boglu pa stebrič s kapitelom.

Slavolok že žilasto zalomljen. Profil kapitela v slavaloku

Rebra, stebri - peščenec. Kropilnik - pohorski? kristaliničen marmor.

Obok južne ladje sličen koru v Jurkloštru.

Sklepniki v južni ladji: Agnus Dei, trta, roseta - zgodnje 14.stol ali še 13.stol.?

Izredno lep zlat Marijin oltar v južni ladji - zlat 1666. Rebra v severni ladji profila

Kropilnik spominja stilno na Arehov epitaf na Pohorju. Ali je morda iz srede 13.stol.?

Rebra pod korom

Rebra v prezbiteriju

Na služni u v prezb. celjski grb.=prezb.pred letom 1556.

Cevc, Zap.XV.str.11* - 12. 29.V.1950.

Pod streho : na zakristiji, ogel ob kapeli. Stanek fabijona in čmeta, poševen sled prvotne strehe(po zidavi kapele !)

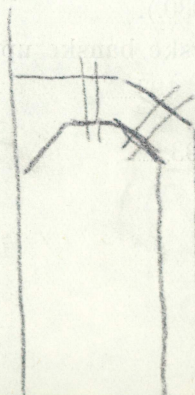
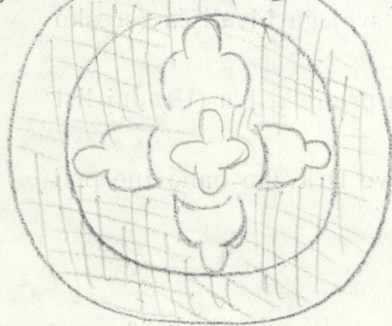
Stene stolpa več lukenj za nekdanje tramove. Stena napram podstrešju severne ladje v svojem poševnem prirezu odgovarja sledovom strehe na kape-
lini steni. Ob zvoniku pravokotno na zvonikov zid iz kvadrov sestavljen zid
ca.2m visoko, ki je nekdanj zaključeval tu stavbo. Skozi steno prehod na
sev, ladjo. Ta zdi stoji na ravno zaključenem vsh. zidu te ladje, ki je
širji in do prvega vhoda ometan. in zgoljen. Sev. stena do vrha ometana, z
znak, da je bil raven lesen strop. Omet v isti višini viden tudi na juž. st
steni. Pozna se se luknje nekdanjih strpnih tramov. Sev. stena je grobo
otesanega kamna, polaganega v xxxxi vodoravnih legah kot romanska kontruk=
cija. Ta značaj se konča dober meter nad sedanjim svodom. V tem delu sle=
dovi leg tramov. Nad tem prihodnja plast, ki dogovarja višini ometanega de=
la glavne ladje iz okroglega rečnega kamna zložena. Na ti tretja, ki vse=
buje pravokotne odprtine in nosi sedanjo streho. Ta je prvotne gorbe kon=
strukcije in vsebuje kose gotskega obdelanega kamna, posebno v bližini
fasade. Fasadna stena je poševno prirezana za streho. En del je ometan in
vsebuje lahko šilast odprtino, sedaj zazidano, brčkone za okna fasade.
V vrhnji plasti velik kos gotskega stebra in drugigotski kosi. Glavna ladja:
skoro v višino sedanjega svoda ometan zid(druga plast na stran. ladji vodor
vno končan tudi na fasadi) Sledovi tramov. Torej prvotno raven strop(lesen)

kot v sev. stran. ladji.

Pri vходу na zvonik 5 stopnic ob juž. ladji kot podklada grušta kos goteskega rebra. V zidu kosi obdelanega gotskega kamna, posebno velik kos dvojnegastebra.

Stena ladje napram južni ladji, kakor severna iz 3 plasti. Spodnja vsebuje grobo vodoravno gradnjo in 3 okna, ki so deloma zazidana po juž. ladji, kar dokazuje, da je še pozneje nastala. Vsa okna imajo kornate iz rdečkastega peščenca in so okrogla, ono ob fasadi je mnogo ožje od ostalih dveh.

V zgornji plasti kosi obdelanega kamna. V zvoniku v nadstr. nad svodom sedanjega prezbiterja v sev. oknu je vdolžna okrogla peščenčasta plošča z geometr. vzorčnim krogličem

to predzadnje nadstr. je zazidano iz luknjičastega kamna, ki izgleda kot žlindra, sekanega v velikih kvadratih. Z roko ga je mogoče razbiti. Deloma je ta kamen uporabljen tudi pri prvem nadstr. Tam precej vodoravna granja, sorodna oni v ladji. Str. kapela, južna prizidana juž, steni cerkve. Ob letvi v zvonik je vidna poprej prosto stoječa *apostola*.

Venčni zidec zelo globoko izpodrezanim nosom, je deloma ohranjen. Ohranjen
 no je okno v vsh. steni s kamnitim komatom, močno šilasto zazidano. Tudi v
 poševni steni proti jugu zazidano enako okno. Ostanek ometa in rumenkaste
 barve. Zunaj ima ta ladja strešnato prirezan kamenit vrh zokla. Starih oken
 ni mog čе slediti. Napram fasadi na oglu na rob postavljen opornik z obnov-
 ljenim zidcem v višini zoklja, enem v 3/4 višini in kamnito streho. Stari z
 zokel se nadaljuje samo do poznogotskega šilastega portala, ki je poznejši
 kot ladja samam, sicer močnejše profiliran. Ot sev., a bržkone istočasen
 kot glavni in severni. Stara vrata s starim kovanjem.

Sled sedanjega odtrganega oboja v obliki

elezje dobro in je želeti, da se porabi pri novih vratih

Spoč bi jaz portale ohranil. Veliki polkrožno za-

ključen, vrata rezljana, lep rokoko. Neokusno grobo pobarvana, naj se
 ohranijo.

Starega zoklja sicer fasada nima. Ob vходу ba desni star kropilni ka-
 men s stranicami škota. Na sprednji grob reljef glave, očitvidno posnetek
 Vere icon (Veronikin potni prt). Na levo od njega 7 delna zvezda, na le-
 vo navpično dvodelen ščitek

Na vsako stran vrat po en nagrobnik, oba

enake kompozicije. Eden z letn. 1578, drugi 1645. Zoklja sev. s tena nima

V bližini hodnika v farov pod beležem sled slikarije. 4 oglata zgoljena

ploskev. Isto med 2 in 3 oknom, ter nad str. portalom iz 10.stol.(vhod v zakristijo) tu večji nerazločni sledovi in napis: ~~Stat~~ STAT(10) V, barve iste kot tam iz 18.stol. Isti 4 kotni ometi in sledovi barv na kapeli, posebno velik v obliki 3 lista na sev. steni mogoče "rižev pot, če je stat(10) pravilno čitano.

Prezbiterij 3 delan iz 8 kotnikov. Zidani oporniki, zokel. 5 nekdanj velikih oken, katerih šilasti deli so sedaj zazidani. Sledovi slikarje tudi na juž. kapeli. V jugozap. stranici v polkrožno zaključeni odprtini lež eč lev, ki z levo tace pred prsmi drži kroglo. Lep vržem na hrbet. Odprt gobec, stilizirana griva. Sledovi polihromacije. Marmor, rimsko delo. Na njem med tacami vsekane kronogram: MeDVLLa eX CVbo.

Južni portal v cerkev pod zv. nikom lep kamnit. Naj se porabi kronogram: Mentis Deo Coarctate eXaVntes Vt Intrantes.

Notranjščina:

Zakristija - poznogotski polkrožen portal z žleбом. Trižni svod s okroglim sklepnikom. Poznogotski kamnit lavabo, naj se prenese, ker se stena podre. Ima napis Lavannui et mundi estote 1621.

Prezbiterij - zelo visok poznogotski. Vhod sloni na polstebrih, ki močno stojijo iz stene ven. Napram steni na obeh straneh litev žleb.

Dva na mestu vhodov v kapele sta od kapitela dol zbita. Sev. zap. v kotu

ima konzolo v obliki grobo isklesane glave, ^{nagosti} poznogotske geom. oblike. Svod je zvezdat z razmeroma slabimi rebri in okroglimi sklepniki z zvezdami. Na kapitelu juž. stebra je ležeč ščitek s 3 belimi zvezdami na sinjem polju. (Celjski) Zvezdi imata po 6 rogljev.

Ob prezbiteriju sta 2 kapeli iz 18. stol., s kupolami. Južna: z oltarje Franč. Ksav. lesen oltar. Slika pl.o. iz časa postanka. Tabernakelj 2 pol. 19. stol. Ob straneh dva kipca zamorca, eden moški, drugi ženska z nagimi prsi, čedni deli, nosita svečnika.

Slikarija v kupoli fresko legenda sv. Franč-Ksav. deloma uničeno. Karak-teristične alegorije v 4 kotih. Splendet in omnes, In admirationem, Ter casus vanos, 4 uničena.

Na zap. steni frančišek predzamorskim kraljem, spredaj do pasu vidni i 2 osebi, katerih ena, desna je pač portret slikarjev: spodaj podpis: Ista nob^{is} ^{tal} Iter DepInXit Ioannes ChrisostoMV^s Vogh. Na vsh. steni lesen oltar s slikama sv. Barbare in sv. Floriana. Na sv. Florianu spodaj podpis: P : ^{Ab} V : A^x) Pinxit A^o 1767 ^{x)} event St. Obe sliki delo iste roke.

V slavoloku 5 alegorij Vis omnis imannis - Et peregrinum alit - Assiduo manat - Nuncquam satis - 5 zakrita.

Sev. kapela: vel. oltar sv. Križa 1. pol. 18. stol. Križ iz 19. stol.

Oltar na vsh. steni sliki sv. Izidorja in sv. Botburge(?) Čedni, zanemar jer

Potrebni restavracije. Lepi leseni rokoko svečniki na obeh. Kupola delo Vogla se nanaša na trpljenje gospoda. Na zap. steni freska "Heilige Maria von Herten". Program spodaj: Ista atristVLgIDA perVngeng eXpressit Ioannes VhrIsostoMVs VogL. Slika del na grobo obnovljena tudi letne črke. Tudi v ti kapeli alegorije. Prostor pod zvonikom pravokoten, ima križnat svod z rebri kvadratičnega prereza z nekoliko porezanimi robovi, majhen okrogel sklepnik. Rebra slone v 4 kotih na močnih konzolah četrtekrožnega profila, spredaj pod temi blazina nato kubičen kapitel, prevajajoč od kroga k kvadratu križočče plošče potem 2 velikih stiliziranih listov. Pod kapitelom močan okrogel pas. Nato okrogel steber, sloneč na dvojni bazi okroglih palic, pod tem dve 4oglati plošči in pod temi konzola, ki prenašava kot in je spredaj pokrita s stilizirano lilijo. Ohranjen samo steber v jugo.- zap. kotu, ostali ubiti in samo kapiteli hranijo konzole. Sev. zap. kapitel ima stilizirano lilijo na spodnji plošči.

Prižnica dobra lesena iz 1.pol.18.stol. ba šilasta loka napram prezbiteriju in ladji sta enake velikosti in več ali manj prvotna. Predno se lok začne b čiti kapitel preproste oblike z motivom okrogle palice.

Ladja: ima obok enakega obsega kot prezbiterij. Ostanek bržkone istočasen. Okrogli veliki in majhni sklepniki. Na manjših zvezde, pa ne čiste oblike kot v prezbiteriju - mogoče ta svpč poznejši posnetek onega. En sklepnik ne korom je 4 oglat.

Na tren slabih konzolah, na katerih slone rebra so ščitki, 2 ležeča s stiliziranimi cvetovi, eden deljen po širokem pasu vodoravnem, v 2 polji, v spodnjm zvezda. Toda vse je naslikano v novejši dobi.

Južna ladja je pokrita s križno rebrastim svodom, z velikimi okroglimi sklepniki: rozeta, Agnus Dei in rozeta iz listov in grozdov ali klasov. Rebra segajo kot polslopi v vseh detajlih v prezbiteriju do tal, ostala pa prehajajo v tolikodelno konzolo, kot je reber. Zgodnje ali zrelo gotsko. močno šilasta 2 loka napram ladji še prvotna.

Oltar z napisom: Tu nos iuvando respice pestem, famenque submove horaque mortis suspice A^o 1666 reno. 1897. Napis obnovljen. Restavracija je neposrečena. Kompozicija izredna. V krilih na les sliki sv. Lavrencija in sv. Stefana. V kol ritu in pojmovanju popolnoma benečanski vpliv (Tintoretov ali Bassanov kolorit). Sv. Trojica v atiki tudi stara, a očitno preslikana. Ob oltarju in na oltarju vaze z velikimi izrezljanimi buketi rož, ki nosijo slike vseh treh delov rožnega venca.

Trstni kamen iz konca 16. stol. z stavlja nagrobno ploščo Balthasarja Tavtscherja iz l. 1625. Nad vodom slika čudeža s sramotilcem križa v gostilni. Ima napis - Strašna pa resnična pergodba v tremerjih Laške fare 2 maliga travna 1848. F. L. Gottwats pinxit. Svod je organiziran po kvadratih 5 x 5 korakov. Pro gotski, vsekakor starejšega dela kot prezbiterij in ladja. Mogoč istočasen z južno ladjo, ista mnogodelna konzola, križni svod in veliki sklepniki.

Izgleda pa vseeno nekoliko mlajši. En sklepnik ima 7 delno zvezdo, drugi gotsko črko, tretji grobo skulpiran obraz. Konzole: ena mnógodelna, ena ima grobo skulpirano glavo, ena geometrična. Sklepniki se morajo očistiti in v novi cerkvi vzdati. Spredej sloni na 2 8delnih stebrih.

Sev. ladja: ob vhodu na kor marmornat kropilnik, posnemajoč gorobo izklesano glavo. Kamen brčkone rimski ostenk. Svod križen slabejši kot v južni in pod korom okrogli sklepniki z rozetami, eden s 6 delno zvezdo. Konzole geometrične po mojem pozn gotške. Na konzoli ob vhodu na kor dvodelen ščit ek (vertikalen) v vsaki polovici ena 6delna zvezda.

Oltar: lesen iz sr. 18. stol. 3 slike vredne ohranitve. Nagornik z okvirejm sorodnim onim na fasadi. V zgornjem delu do pasa reljef bradatega duhovna s kelihom, v katerem je križ in beretom na glavi. Spodaj napis: ~~Reveren~~ : ~~ex~~ ~~exim~~ + et nobil : vir Dm̄s Polydorus de Montagnana . saed. aptae ac cap. proth : et Com. pal. piiss. mem. rom. imp : Divi Ferdin: I.: et. ser: prim: D: D: Carol : Archi Aust : a sacx : consit : Cap . nec non ampl : patriarch : per styr : et Carnio : sup : gener : com : et archid : Pastor eccliar : Tiber : et gurgfeli hic in Dno salvatore ūnuta expectat qui obyt in chrō die--- mens---an : D. MsD. Številke niso navedene, dokaz, da je bila plošča napravljena pred smrtjo. Na desni od napisa njegov grb z napisom: Spem fortuna.

Okoli glave trak s molitvenim vridhom. Kor ima kamenito balustrado, z renes. balustri, ki naj se ohrani. Del stropa potlepa stebra je postavjen

za puščico.

V ladji 2 oltarja enakega dela l.p.l. 18.stol., lesena s kipi. Prižnica je lesena, sr.18.st l. s p zlaženimi reljefi in kipoma angelja na strehi. Vel.oltar bogat barok pr ti sredi 18.stol. Za vel. oltarjem vzdian nagrobni spomenik duh vna klečečega pod križem. Okvir je interesanten, renes., malo še vplivi pozne gotike. Triž karakt. renes. nemški z vinrajočim leidentuhom se polno napisov. Malo težko dostopen. Letnica 1554.

"apis psodaj: Tu qui nosse cupis candidē mi viator cuius nam nomine hoc sa-
xeum opus aeterno illi numī sui memoriam erectum en tibi p̄ns ex m̄numentum
et nomen et genus probateque vite stirpe patescit nomen in q̄n sigl mudo
cognomento Grabschoph celeiāī olim soli alūnus : ^{co} ac valis savinie dis-
trictus archidita^{tus} munere functus qui pietati sincere religiois cū pr̄is
spv̄ devociois deditus nec nō ab integri^{te} vite doctria virtutūque honestate
aliē⁹ que decoratus artis preterea reto^{cis} latini facūdia eloquy conspiens
Idem hospi^{te} benefic⁹ fengali ~~xxx~~ (tu)ō (luknja) ~~nnemor~~ erga egentes verum
~~destitute~~ ope s̄bsidiuⁱⁿ ministrans ~~Enillius~~ denique ^{nullem} digentiⁱⁿ passus repulsam
vixitque Christo propicio regio s̄b principa gloriosiss prin et D.D. Ferdina
virg. ^{loc} bee ro. R: reg LC^o C^o nempe ^R mie dictam rexerit ecc̄lias sexagenarius lust-
(puščeno prazno) ----- vita finivit cui die tēpcoro feto(?) (radi slabe luči
ni mogoče več citati. Okrog in okrog kamenit okvir pokrit z lepim renes.
reljefom, sedaj z malto pokrit, a se da lahko odstraniti.

Stale, LVM, 29. 4. 1979
st. 1-17

Altar sv. Florijana, slika Florijana, pl.o. Podpis na kamnu spodaj I:A: Strauss
Pinxit A^o 1767. Sv. Barbara v atiki istega oltarja tudi njegova.

Stele, LXXI, 1927, str. 16.

Compendiosa totivs archiparochiae tyberniensis topographia a Rd Ioanne Baptis=
te Gayschneg----- contexta.

Drugi naslov: Hist ria domestica Caes. Reg. Archiparochiae Tyberniensis ab
anno 1627 conscripta a Ioanne Gaisneg, quondam Vicario Tybernieni et deu Paro=
cho Laakensi Anno 1747(naspov prepisan v novejši dobi s platnic)
Str. 150 Slika: nizko obzidje, vhod za prezbitერიემ dvignjen portal. Oblika
cerkve sedanja. V prezbit. na juž. steni eno polkrožno završeno okno, drugo je
v zaključni 4 oglato. V ladji eno 4 oglato, spredaj nekoliko nižja lesena lo=
pa z zidanimi ogli. Nad slavolokom 4 oglat zvonik s piramidno streho.

Zhellounigk.

1208 zidan, neposvečeno pokopališče, neprimerno za pokopavanje.

Prezbit. 10 passus dolga, 7, let 1 concameratu Quoq' ac antiquo penicillo exor
natum, cujus altitud ad 20 circiter pedes geometricos pertingit.

Altar 1688 : spodaj prihod sv. Duha in apostoli. Sv. Ana in sv. Vertruda. "goraj
sv. Jurij, sv. Nikolaj in sv. Vrba,

3 okna v sacrariju, ena na vrhu, dve v južni steni.

Ladja: 12 p. dolga, 8 šir ka. Na evang. strani oltar sv. Ane in slika sv. Ane
kipa sv. Jožefa in Joahima. Na epist. strani oltar sv. Jedrt, dobra slika (pe=

(penicillo nobili forantae) Aipa sv. Agate in sv. Apolonije. Per vertutissimum tabulatum ante sacrarii fronte dependent fines, genibus ad pulsum agitantur duae campanulae.

Fri južnem oltarju veliko okno pergular supra portam nulla est, sed afforis propyleum ligneum, ex asscribus compilatum et muratis angulis constrictum, quod ad becidente duos habet fenestras, tigillis clausas et januan ad Meridiem, penes quam interius vetus pulpitus haeret hanc in sua fronte continens inscriptionem: Nemo Deus vidit, sed velle Patris manifestat, quem fovet in Sancto filius ipse sinn 1619.

Characteristica erectae ecclesiae N.151 posita, gothici notis expressa fuit in pariete muri meridionalis exteriori nuper immutat proper fenestram. Str.71.sl. Marija Gradec, dve slike dajeta sedanje stanje.

Ad fenestram septentrialem muro appensa est tabula S. Annae vetustissimo effigiatae penicillo subter fenestram sedile oblongum ad parietem, ac desuper cruci affixus Dominus e ligno formatus in procera statura, parieti antiqâ picturâ exortnato affixus, sub cuius pedibus in praenom nato pariete legitur: Die Kri-che hat lassen weichen, und mallen, der Ehr und weis herr Mathias Stich Burger zu Tyffer, so der zeit zeche meister gewessen ist, zu lob und Ehr unsern lieben Herrn und seiner lieber Mattern Maria in dem 1526 Jahr angefangen zu bauen 1505 pariter inter fenestras ad ortum et Meridiem ejusdem, antiquitatis index pendet sedile praenominato persimile, ad 4 circiter personas capiendas idoneum.

"se to se nanaša na preziterij, ker nato začenja nov odstavek. In corpore ecclesiae, quod uti praemissum est, solo pavimenti, gradu uno demissioris, sitis distinctum agnosci potest a sacrario, ad parietem septentionalem, seu ex parte Evangelie, altare est Beatae Mariae Virginis, inter S. Josephum et S. Joahinum stantis.....

Nasprotni k st Jezusov po sv. janezu.

Konzola na zap. loku nekdanjega prezbiterija (sedaj zvoni
ima isti profil kakor vzdana v priznici v Vel. Malencih
pri Brežicah.

Stele, LXXII, 1.12.1929, str.8 -11.

Zanimiv konglomerat stavb različnih dob. Najstarejši nedvomno
zvonik, z godnjegotskim križnim svodom, motiv konzole slo-

neče na kratkem stebru, ki sloni zopet na konzoli se najde
podobno v Vuzenici. Preziterij je poznogotski, kapelici ob

prezbiteriju baročni. Glavna ladja je bila prvotno prekrita z ravnim stropom, kar dokazuje preizkava pod streho, kjer sega omet do vrha prvotne stene, na katero so narpavljeni nastavki, ki nosijo streho. Isto se vidi pri fasadi, ki je bila povišana radi zunanjega vtisa. Tudi sev. stran ladja je bila prvotno prekrita z ravnim stropom, vendar precej nižje kot glavna. Tudi tu se vidi še danes omet do vrha prvotne stene. Sedanji obok v ladji in sev. stran. ladji

poznogotski. Južna str. ladja ima posebno apsidno, ki se jo da natančno z sledovatipri vhodu na podstrešje. Tam se ~~xxxxxxx~~ natanko vidi še prvotni venčeni zidec pod streho. Tu se vidi tudi zazidano gotsko okno v zadnji steni apside. Pri vhodu pod streho sem v zidovju na katerem sloni streha konstatiral kos gotskega rebrovia, dalje kos kombiniranega gotskega stebra, mogoče tudi kombiniranega rebra.

Tepe slike v str. oltarjih baročnih kapelic iz 18.stol., vendar malo zanemarjene. Vsa oprava ohranitve vredna. Posebno vel. oltar fin.

Zunanjost zanemarena, brez žlebov.

Stele, XV, 25.7.1922, str. 26' - 27'.

Vogl Johann Chr. slikar iz Graza je l. 1728 poslikal kapelo sv. Ksaverija, l.

1737 pa kapelo sv. Križa.

J. Wastler: Kunst. u. ex. str. 177.

Hinter dem Hochaltare ist der Grabstein des Archidiacons Sigmund Grabschopfs + 1554, eingemauert. Das Epitaphium komt vor in der Caljska kronika Seite 128, 129.

Das Grabmonument des Erzpriesters Polidorus Montagnana mit folgender Inschrift: Rever. Erim. et nobil. vir D. Polydorus de Montagnana S. Sedis Aplaee ac. cap, Proton. et Com. Palat piiss. memor. Rom. Imp. D-ferd. I. et Sereniss Prin. D. 19 Carol. Arch. Austr. a Sacr. Consil. cop. nec non Ampl. Patria. per Styr. et Carniol. supr. gener. Com. et Archid. pastor Ecclesiar. Tyber et Gurgfeld. hic in Dno Salvatore immut, expectat qui obiit in Chro. Die vense An. D. MD. Polidor von Montagnana, des patriarchen generalcommissar und Archidiakon in Steiermark und rain, Pfarrer Tuffer und Gurkfeld, war 1570 noch am Leben. Der Grabstein des Stich an der aussenwand der wriche. Die Inschrift lautet: Der ehrrsam und fürnem Wathes Stich Burger zu Tuffer hat disen stain seinem

lieben Mutter Veronica saligen Ehn und Urehn, auch allen seinen in Gott verschidnen geschlecht, welche alle hier undter christlichen begraben ligen, auch ihnen selbst, und seiner lieben Hausfrauen Kunigund, ein gebohrne Hallerin, und ihren nachkommen zu einer ewigen Gottsaligen gedachnus aufrichten lassen, denen allen abgestorbenen wolle Gott der allmechtig, und unen samentlich genedig und barmherzig sein 15781

Leichenstein des Pfarrers und Archidiakons Bath. Tauscher in der Rosenkranzcapell mit folgender Inschrift: Hic in Dno requiescit Adm. Rd.us Perillustz. Doctus et Nobilis Dns. Balthasar Tauscher S. Sed. Aplosae protonotar. Patriarch. Archidiac. per vallem Savinae et Campi Drav. Cathedr. Eccles. Labacens. Canonic. et praepositus Fraternitatis B.M.V. Dolorosae Cilijsae nec non Ecclesiae Parochialis S. Martini in Tyffer pector, qui obiit in Christo die 18. Novembris Ani 1625. Grabstein an der Aussenwand der Kirche: Die Inschrift lautet: Hic ligt begraben die edle, und ehren - tugendreiche Frau Margaritha Stadlerin, gebohrne Liechtstokin von liechtenheim, so in gott see. verschiden den 29. Aug. An. 1645, dero un uns allen Gott der Allmechtige gnedig und barmherzig sein wolle. Amen. "Ad memoriam charae conjugis suae fieri fecit Ferdinandus Stadler organista Tyberii."

Am Kapuzin kaplaneigebäude ist eingemauert der leichenstein Valvasor's mit der Inschrift: Hier liegt begraben der Edl und Ehrenveste Herr Johann Baptista Navasor zum Thurm am Hart, und Pfandinhaber der Herreschafft Tiffer, der gestorben ist am 2. tag Novembr. des 1581. Jahr und sein Frau Emeritiana, die ein geborne Kislín, und gestarben ist am 19. tag Januarii des 72. neren beder sell Gott genedig und barmherzig Sein Welle Amen.

Leider hat Tuffer erst in jüngster zeit zwei interessante Baudenkmale verloren, nämlich: die im gotischen Style gebaute Spitalcapelle, 15 Schritt lang und 10 Schritt breit, in welcher der oben genannte Johann B. Valvasor mit seiner Gemahlin begraben lag und in welcher auch ihr sub. Nrx angeführter Leichenstein stand. Sie wurde samt den Spitalgebäude verkauft und 1833 abgetragen. Dan der nächst der pfarrkirche am Friedhofe gewesene Karner oder St. Johanne Capelle in Varner, welcher 1838 abgebrochen wurde. ob dem Markte Tuffer stehen auf einem Vorsprunge des Hum die Ruinen des alten Schlosses Tuffer. In der Umgebung des Marktes Tuffer sind merkwürdig die von

den Grafen von Cilli erbaute Kirche maria in Svetina und die Filialkirche St. Hermagoras am Javornik, an deren ausseren Sockel mit gotischen Buchstaben folgende Worte stehen: 1893 positus primus lapis hujus chori in vigilia sancti pangratij.

MDZK, II, 1.1857, str. 304: Notizen, poroč. I. Orožen.

- I. Ugovori načrta prezidave:
 1. odklanja se podiranje zap. stene kapele sv. Frančiška Ksav. radi Voglove freske iz umetn. razlogov.
 2. in ker bi bilo le malo pomagano praktični potrebi v zvezi z vel. oltarjem.
 3. stran. juž. ladja bi ostala itak prekinjena s steno Marijinega oltarja. To je tudi z ozirom na arhit. najlepši del cerkve, nedopustno.
 4. novi prizidek - mrtev prostor za službo božjo, zbirališče zlikovcev.
- II. 1. možno sedanjo zakristijo porabiti za podaljšek sev. stran. ladje in se napravi zveza s križevo kapelo. Uničenje alegorične freske se absolutno ne odklanja.
- III. Zakristija: novi mrtvi prostor na juž. strni zvonika. Str. vhod se oddeli od zakristije in selje pod sedanjim korom.
- IV. Nameravane prizidke nove zakristije na sev. strani se iz estetskih ozirov odklanja.
- V. Streha zvonika zelo primerna. Nesnoben značaj celote.
- VI. Načrt nedozorel, arhitektu izročiti.

Stele, LIII, 30.7.1931, str. 41-42.

Obnova notranjščine se pravilno razvija. Mojster iz sv. Petra, ki delo vodi je razumen. Za prižnico na bivšem najstarejšem prezbiteriju je bila odkrita lepa stebriščna konzola z dobrim listnatim kapitelom.

Rozete na sklepniku križnega oboka tega dela cerkve, ostane nepokrita. Herman Vašl, sv. Peter v Savinjski dolini.

Stele, LXXXVI, 7.10.1936, str. 18.

Der Thurm der Pfarrkirche in Tüfer stammt aus dem 13. Jahrh. Die Durchgangsbogen (sl.15) des Thurmes sitzen auf einem Kämpfer - gesims mit Platte, Hohlkehle und Rundstab. In den Ecken sind kurze Dienste angeordnet, welche von ornamentirten Consolen getragen werden. Als Mittelglied ist zwischen Bogen und Capital ein Kämpfer eingeschoben.

An diesen Thurm lehnt sich einerseits der Chor, anderseits das Langschiff in spätgotischer Weise, sie sind aber ohne besondern Kunstwerth. Die Portale sind spitzbogig, und ein paar Weihwasserbecken mit Köpfen und Wappen von primitiver Arbeit geziert.

In einer Nische an der Aussenseite der Kirche sind zwei antiken Löwen aus weissen Marmor aufgestellt. Derselbe ist 1720 ausgegraben worden, gleichzeitig mit vielen anderen römischen Bildwerken, welche allenthalben an den Häusern des Ortes eingemauert zu sehen sind. Auch ein Grabstein an der Caplanai eingemauert, ist der gut gearbeiteten Costüme wegen nicht ohne Interesse. Neben den beiden Figuren sind die Wappen der Familien und oben eine Reliefdarstellung der Auferstehung angebracht. Nebst mehreren Bibelsprüchen sagt auch eine Inschrift, dass hier "der edl und ehrenveste Herr Johann Baptista Vavasor (sic!) Inhaber der Herrschaft Tüfer" - mit der Jahrzahl 1582 - und "seine Frau Emerentiana, geborne Wislin" begraben sind. Es zeigen die Figuren derselben Costüme eines angesehenen adeligen Gutsbesitzers und seiner Frau aus dem 15. Jahrh. und sind in sofern gewiss beachtungswerth, als selbe eine getreue Darstellung der damaligen Tracht der höheren Stände geben.

Sehen: 15. St. Skizzen na vrvu.

MDZK: X.1865, str.199-200- Über einige Kirchen in Steiermark von H. Petschnig.

Im Tüfer ist eine Lichtsäule (slika 2) ~~maxim~~ mit der ~~Kron~~ Höhe von 12' 10" Grundrissform ist quadratisch mit abgefassten Ecken. Laterne von quadratischen Form mit Masswerk in den Fenstern. Die Öffnungen der Laterne im Stichbogen sind geschlossen mit abgefassten Ecken. Sie steht ausser dem Markte und zwar an der Stelle wo der von der Bergruine herabziehende Weg in den zur gotischen Wall

fahrtkirche Maria Svetina fuhrenden mundet.

Die alte Hauptpfarrkirche im Tuffer, das einstige römische Tiberium un der ehemalige Sitz von Erzdiakonen, bietet ubrigens auch viel archaologisches Interesse, namentlich romanische Ornamente. Denn wie wohl dieses Erzdiakonat zum Patriarchensprenkel Aquileja gehörte und von da aus sich der byzantinische Styl geltend zu machen suchte, so findet sich doch hierin der ausgesprochene, vom typischen Byzantinismus unbeeinflusste germanische Charakter(slika št.3.). Die Erbaung dieser Kirche kann man in das XII.Jahrh. setzen, wie dies die details der zwischen dem Chore und dem Mittelschiffe angelegten Thurmhalle ausser allem Zweifel lassen. Sie ist im Kreuzgewolbe eingedeckt, machtige Diagonal und Wandgurten von rechteiwinkligen Querschnitt ohne eckabfassung nehmen die Last des Gewolbes auf und ubertagen sie auf vier aus dem Erker vorspringende Kragsteine unter welchen ubrigens noch eine kurze Saule mit einem gezierten Capital sitzt, die mit einem consolartigen gegliederten Fuss abschliesst, der ein lilienartiges Ornament zeigt(slika št.4.) Man kann sich eine Vorstellung von der Soliditat dieses Gewolbes machen, wenn man bedenkt, dass bei dem grossen Brande im Jahre 1838, der den ganzen Flecken sowie die Kirche einascherte diese Gewolbe nicht einmal beschadigt war.

Diese Thurmhalle versah einst die Stelle des Presbyteriums, und als in spatgotischer Zeit eine Umgestaltung vorgenommen worden war, baute man an die alte Thurmhalle einen neuen Chor an, der im Octogon geschlossen, mit gotischen Kreuzgewolben eingedeckt und von aussen mit schlichten Strebebeylern versehen wurde. Die Gewolbsgurten laufen auf Wanddiensten mit capitalisirenden Gliederungen auf, die bis zum Fussboden reichen, wo sie mit gegliederten Basamenten endigen.

Das uberhohte Mittelschiff, das in erster Zeit eine horizontale Decke haben musste, wurde mit einem netzformigen Gewolbe eingedeckt, dessen Gurten auf Consolen auflaufen. Rechts und links von Mittelschiffe sind niedrigere Seitenschiffe angefügt und mit Kreuzgewolbe gedeckt. Die sudliche Seitencapelle ist im Octogon, die nordliche gerade geschlossen, bei den Seitenschiffen fehlen

die Strebepfeiler bis auf den, der über Ecke gestellt ist, und bis auf die, welche den octogonalen Chorschluss umgeben, welche angeführten Umstände dafür sprechen, dass die Seitenschiffe nicht mehr romanischen Ursprunges sein können.

Am Westende sind ein Mittel und zwei seiten Portale angebracht. Ersters im Kreuzbogen, letztere im Spitzbogen geschlossen. Die Profilierungen derselben (s. 5.) deuten ebenfalls auf eine spätgotische Zeit hin. Der schwärzfällige, plumpe Thurm zeigt an seiner Nordseite in einem kreisrunden Fenster ein Pentagonmaswerk (slika 6.)

Die Gewölbsschlusssteine sind grösstentheils mit Schildern ornirt. Der Schlussstein im Mittelschiffe über der Sängerempore zeigt eine Lyra (slika 7) die beinahe romanisch aussieht. Über diese Kirche schrieb Joh. B. Gaischneg: Historia domestica caes. reg. archiparochiae Tyberiensis ab anno 1624 conscripta a Joanne Bapt. Gaischneg quodam vicario Tyberiensis et dein patocho Laakensis anno 1747."

Zur Zeit der späteren Renaissance wurden an der Süd- und Nordseite des presbyteriums zwei Capellen mit kuppelförmiger kühner Gewölbsdecke und darüber sich erhebender Laterne symmetrisch angebaut und es ist an der Aussenwand der südlichen Kuppel in einer Nische ein prächtiger, sehr gut erhaltener, in Marmor ausgeführter antiker Löwe eingemauert, dessen Kopf und Mähnenmodellirung eine meisterhafte Hand verräth.

Slike: št. 2. kužno znamenje

št. 3. tloris ž.c.

št. 4. polstebrič pred zvonikom

št. 5. prerez profilacije str. portala

št. 6. okr. okno v zvoniku.

št. 7. sklepnik v gl. ladji

Sta MDZK: XI, 1866; str. LXIV-LXVII: Reise-
aufnahmen in Markt Tüffer, von J. Grandt.

V kapeli sv. Križa je nad oltarjem ob Kristusu izhajajoč iz trobentajočega angela napis, izgleda da molitvene vsebine 1731.

Stele, CXXVI, 15.11.1936, str.3.

Die in einzelnen Teilen bis ins 13.Jahrh. zurückreichende Kirche genügt dem Kultusbedürfnisse nicht mehr. Ihr Bauzustand ist nicht entsprechend. Eine Erweiterung lässt sich nach Ansicht der lokalen Faktoren nicht durchführen und ein Neubau an einem andern Platze scheint aus finanziellen ~~xxxxix~~ Gründen und wegen der ungünstigen Lage der verfügbaren Bauplätze ausgeschlossen. Man beabsichtigt daher, die Kirche zu demolieren. Vom Standpunkte der Denkmalpflege muss auf die Erhaltung der Baugruppe Turm, Presbyterium und der beiden seitlichen Kapellen besonderes Gewicht gelegt werden, da diese Bauteile, abgesehen von ihrer geschichtlichen Bedeutung, einen hervorragenden malerischen Reiz besitzen. Die Z. f. regt daher die Veranstaltung eines künstlerischen Wettbewerbes an, um ein entsprechendes Projekt, welches einerseits den kirchlichen Anforderungen andererseits den Wünschen der Denkmalpflege entspricht zu erlangen.

MDZK: St.III.F.9, 1.1910, str.101:Tätigkeitsberichte.

Patriark Johann je podaril z odločbo dne 28.dec.1393 svojemu vazalu Hermanu Celjskemu 6 cerkva in far, med njimi tudi c.sv. Martina v Laškem.

J.Orožen: Das Dekanat Rohitsch, 1.1889, str.26.

~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ Na zvoniku je bila prvotno na vsh.strani neka globoka niša, v kateri je bil postavljen vel.oltar. Ta apsida je bila pozneje podrt in je bila c. podaljšana proti vshodu.

Ign.Orožen: Das Dekanat Schallthal, 1.1884, str. 557.

Kapela sv. Ašaverija: marmornat lev se nahaja v niši kapele. Zraven vkle-
san kronogram: MeDVLLae eXCVbo.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4.del, 1.188
str.4.

Vizit. poročilo v strassburškem arhivu iz 1.1545, omenja med drugim, da ima
c. 14 filial: Sannt Jacob, Sannt Rueprecht, Vnser Frauen am Perg(Svetina)
st. Anna(in Svetina) Sannt Peter, Sannt Nicola, Sannt Leonhard, vnser Frau
am Grätz, Sannt Johannes(Arner?) Sannt Maria Magdalena, Sannt Machor, San
Katharein, Sannt Margarethen, Sannt Steffan.

" Hat ain Beneficium zu ~~Wixx~~ Tiffer, zum hl. Geist in der Capeln vor der
Stadt zu Cilli. Dieser Beneficium ist durch Graff Hörmann gestiftt worden.
Drugo poročilo o cerkvi in župniji iz 1.1621: Zur Pfarrkirche St.Martin ge-
hören die Kirchen: St .Hermagoras in der Retschitz, am Kail(Kalj) eine neu
Kirche St.Jobst und Agnes(?) Maria Magdalena und St.Jakob in Golez(Golce)
gegen Trifail. St.Katharina in Koretno, am Gratz unter Tüffer Unser Lieben
rau, St.Nikolaus, St.Leonhard, St.Stephan in Turje, St.Margareth ob Tö-
plitz, St.Ruprecht ob der Modritsch, St.Peter gegen St.Ruprecht gelegen.
Item St.Ruprecht(?). Ein Kirchen in der Wodrusch genannt bei St.Jakob in
Tüechengeschuss genannt St.Jakob(St.Jakob in Vodrež, sedaj Filiala ž.c.v
Kalobjem) zu der Pfarr St.Georg gehörig. Spitalskirche U.L.Frauen in Tüffer
Rokopis " Compendiosa totius Archiparochiae Tyberiensis Topographia a R.D.
Joanne Baptista Gayschneg," to je bil vikar v Laškem, ki je 1.1747 napisal
to topografijo, ki obsega slike in natančne popise vseh cerkva tedanje
župnije Laško.

Patron župnije Laško je bil oglejski patriarh. Patriarh Johann je daroval
patronatske pravice celjskemu grofu Hermannu 1.1399. O tem poroča listina
(str.13 -15).

Po smrti zadnjega Celjana 1.1456, je patronatska pravica prešla na deželno
knežjstvo kneza.

Listina iz l.1480 poroča o škofu tržaškem Antonu de Goppo, ki je bil komendator fare(str.16)

L.1486 je bil župnik Laškega Achaz von Sebiach, ki je postal tržaški škof, in mu je bila župnija Laško poklonjena kot komendatura(str.18).

Tudi tržaški škof Peter Bonhom(1504-1547) je ~~klikxxpoxxx~~pobiral župnijske natarbine.

Okr.1487 so Turki prišli v Laško, zažgali mesto, o čemer piše Privilegium (str.28)

Požari:L.1682 pogorelo mesto(Ausflugg v.Cilli n.Lichtenwald, v.Prof. Župančič)(str.32-34).

Župna c.:Najstarejši del c. je zvonik. Do l.1842 je bil neometan in še sedaj ima četverostrano piramidno streho, pokrito s škro^{la}ljami. Zvonikova veža ima križnat obok, z širokimi, močnimi diagonalnimi pasovi, ki v vogalih slone na kratkih stebričih. Te stebriči stoje na konzolah, imajo bazo in kapitel s kempferji, na katerih počivajo pasovi.Samo en steber je ostal ne poškodovan. Te forme romanskega stila, potrjujejo domnevo, da je ta veža in ves zvonik iz zač.13.stol.Iz poznejše dobe je lepa gotska ~~xx~~ okno z roseto nad njim, na sev. strani zvonika, ki pa je bilo, razen rozete v letu 1842 pred lano.L.1721 je zvonikova veža dobila na juž.strani nov portal na katerim je kronogram: Menter Deo CoarCtate eXeVntes Vt Intrantes.~~xx~~
Požar l.1842 je uničil zvonik prav do veže in tudi 6 zvonov in ura.L.1841 in l.1842 je bil zvonik nanovo prekrit tudi je dobil 5 novih zvonov iz delavnice Anton Samassa Ljubljana.

Istočasno z zvonikovo vežo je bila zgrajena srednja ladja, t.j.v 12. oz.13. stol.Ta ladja je bila začetka ravno krita in njen sedanji mrežasti obok, katerega pasovi slone na konzolah šele pozneje v 15.stol. narejen.¹³ Istodobno z obokom so naredili tudi empore~~xx~~ v srednji ladji. V glavnem pasu zvonika je bil slavalok, narejen iz močnih kvadrov, katerega pa so l.1853 odstranili, da so tako dobili širši pogled v ladjo.

Nad tem slavolokom je visel na zvonikovi steni v ladji velik križani, katerega so l.1853 odstranili.

V zvonikovi veži - nekdanjim prezbiteriju je stal vel.oltar, v ladji pa, n mestu kjer sto sedaj oltar sv. Florijana pa prižnica, v sevzap.oglu pred emporo pa krstni kamen. Prižnico so šele v drugi pol prejšnjega stol. predstavili v zvonikovo vežo, krstni kamen pa v kapelo rož.venca.Na sev.steni ladje, nasproti prižnice je stal oltar v. Antona, katerega so l.1828 predstavili v sev. str. ladjo.Ob strani slavoloka stojita na desni oltar sv. Erasma in levo sv. Jožefa, oba narejena l.1714, in restavrirana l.1802. Etetnica predelav je naznačena z kronogramom: SanCto ErasMo Constanti Verae fidei propVgnatori, na oltarju sv. Erasma.

Na oltarju sv. Jožega pa: CastissImo InCarnati Dei nVtritio et partitio Iosepho " in " SoLeIV.CaLenDas SepteMbris nobIs In Vente". L.1853 so oba oltarja, ko so razširili slavolok postavili povprek v vogal in popravili. Portal srednje ladje je polkrožno zaključen, ima pa gotski profil. Ta prvotna ž.c.-(Turmhalle in ladja) je dobila prve povečave z prizidavo dveh str. ladij. Obe ladji imata rebrast obok. Južna ladja ima kapelo rož. venca - tristrani zaključek, podprt z oporniki.Oltar rož. venca je bil narejen l.1666, kot pravi napis: " Tu nos juvando respice, Pestem famemque remove, Horaque mortis respice.A:1666."

Severna str. ladja ima kapelo sv. Antona, preje Corporis Christi, je pravokotno zaključena in prislonjena k zakristiji z zgornjo ožjo stranico. V njej je prvotno bilo ~~xxxxxxxxxxxx~~ oltar Chorporis Ch. , od l.1799 oltar božjega groba, od l.1828 pa oltar sv. Antona, prenešen iz srednje ladje. Za lepo oltarno sliko je napis, ki govori o renovaciji oltarja: " J.N.V. Strauss Ao 1774."Nad Nišo pa napis: " Joannes Baptista Vulzer Tiberiensis Sacerdos Curatus, olim per 16 annos cooperator Guetendorffii p.T. possesso praedii Weixelberghoff et informator 18 juvenum studiosorum in honorem s. Antonii erigi pingique curavit 1776 den 28. junii."

Vsaka teh str. ladij ima na zap.strani gotski portal. Okna obeh teh str. ladij so pravokotna.

Druga povečava se je naredila v 15.stol., s tem, da so vzh.stran zvonikove veže prizidali nov prezbitერიj. Tako je bil zvonik s svojo vežo postavljen v sredo c. med prezbitერიj in ladjo. Ta novi prezbitერიj je mnogo višji kot ladja. Zunaj ga opirajo oporniki. Je tristrano zaključen in njegov rebrasti obok sloni na tričetrtninskih stebrih.

Gotska okna so zazidana. ~~Velikost xxx~~

Vel.oltar v renes. stilu je bil narejen v 18.stol. Kip sv. Martina so l. 1817 odstranili iz oltarne niše in postavili ~~na~~ ^v M.steber kapelo in ko je ta bila porušena, v karner(kapela sv. Janeza) l 1828 pa zažgali.

Sedanj~~o~~ kip sv. Martina je naredil kipar Anton Ivšek iz Laškega št.78.

Na obeh straneh prezbitერიja so sezidali dvojje kapel z kupolastim obokom in laterno. Južna je Xsaverijeva kapela in severna je kapela Srca Jezusovega. Xsaverijevo kapelo so začeli graditi l.1721 . Ima kronogram: 10.Juni Motore Deo anno transactio Coepta, pertexta extiterant 20 sept."Freske je naredil Johann Christ. Vogl l.1728, kot pravi kronogram:" Ista taliter nobis Depinxit Ioes Chrysostomus Vogl." Na zunanji steni te kapele je v niši že preje omenjen lev in kronogram Verus ecclesie Defensor tuus Tyrberivm. L.1734 sta Mihael Novak in Mihael Pogačnik naredila za to kapelo oltar sv. Frančiška. L.1848 so tega nadomestili z ovim. Str. oltar sv. Florijana te kapele je stal že preje na tem mestu, l.1612 je bil blagoslovljen. Križeva kapela je bila zgrajena l.1737, kot pravi kronogram " Meris Donis Christianae Charitatis Ista ex Vrre Xer Vnt". Istega leta je bila al fresco poslikana " Ista atris fVLgIDA perVngens expressit Ioes Chrysostomus Vogl."

Iz te kapele so l.1799 odstranili sliko srca Jezusovega in jo nadomestili z lesenim križem. Na vzh.strani kapeline stene stoji str. oltar sv. Izidorja.

Cerkev ima naslednje mere: prezbiterij 6 klafter dolg, 4 klaftre širok
Zvonik 3klaft e dolg in ravnotako širok. Podolžna ladja 71/3 klaftre dolga
V srednji ladji 4 klaftre široka, v str. ladji 2 klaftre široka.
Str. kapele ob prezbiteriju so 3 1/2 klaftre globoke in 3 klaftre široke.
Zakristija na sev. strani zvonika je tudi verjetno iz 15.stol.

Umivalnik iz belega marmorja v njej je iz 1.1621.

Iz 1.1396 je prvo poročilo o ž.c.v Laškem v listini, s katero je Herzog von
Wilhelm oprostil vseh davščin ž.c.v Laškem, Ponikl, Gurkfeld, Rohitsch, St.
Ruprecht(in Arain) und Vodiz.

L.1732 je c. dobila nov zvon v teži 1920 funtov. Napis: Santa Maria Mater Dei
Ora Pro Nobis. Kaspar Balthasar Schneider hat mich zu Cilli gegossen.1732."
Največji od štirih tedanjih zvonov ima napis: Sancta+Martine+Patronus+Johann
Lucas+Marcus+Mattheus+Das+Gaje+Uns+Maria+. Topographie Gajšnekova pravi, da
so bile besede napisane v gotici.

L.1840 pogorela streha, zvonik z zvonovi vred. L.1842 dobila c. novostreho
iz opeke.

L.1847 dobil gl.oltar nov tabernakelj, ki ga je naredil Johann Rangus iz
Hohenegga. Franz Gottwald restavriral cel oltar. Tedaj narejene nove oltarne
stopnice in nov tlak.

L.1848 nanovo narejeni oltarji sv. Križa in sv. Frančiška v kapelah. Oltarno
sliko sv. Frančiška je naredil slikar Franz Nager iz Graza.

V naslednjih letih sta bila pozlačena oltarja sv. Izidorja in sv. Florijana

L.1853 poslikal ladjo Franz Gothwald.

L.1857 so odstranili zadnje ostanke pokopališkega obzidja in mrliško vežo
za gl.oltarjem.

V ^{cerkvi} ~~izidju~~ je pokopanih več ljudi.

Tu je vzdanih več nagrobnih plošč :

nagrobnik župnika Sigmunda Grabschofa iz 1.1554(str.45), vzdian v kornem ^{zahajniku} za

Nagrobnik na zap.strani, ob gl.portalu levo od Daniela Sticha.

Na zap.strani zvonikove veže, poleg prižnice je bil nagrobnik župnika Jakoba Presingerja iz l.1599(str.46) in še mnogo drugih.

Pokopališče: Imelo je obzidje. Na notranji strani tega zidu sta bili dve veliki fresko sliki: poslednja sodba in "ebo in pekel.

Gajšek v svoji Topografiji str.22 pravi: "Praeter haec intra coemeterii limites ad Jus parochiale pertinentia nihil continentur, nisi crux lignea duplex, seu cippus utrinque cruce coarctatus, pri criminum exterminio, anno Domini 1721 renovata, et ad meliorem situm angulo sacelli Rosariani translata, quae prius a longe januam Ecclesiae majorem respiciebat."

Tu na pokopališču je stal velik lesen križ, na katerega so privezali zločince(nekak pranger) Ta je bil jus parochiale. Ta križni steber je bil restavriran l.1721 in premeščen na vogel kapele rož.venca.

L.1840 pokopališče in obzidje podrli.

Župnijske knjige: krstne od l.1607, mrliške od l.1648, poročne od l.1649.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4 del, l. 1881, str. 3 -62, 115 -213.

Prvi župnik v Laškem se omenja l.1257: Leopoldus , archidiaconus Sauniae et plebanus in Tiuer.

Ign. Orožen: Das Bisthum und diözese Lavant, l.1881, 4.del. str.115-147.